

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003755

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національної академії
внутрішніх справ № 1595 від 11.11.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шершель Ольга Вікторівна

2. Olga Shershel

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 22-10-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10906

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.01.07

Тема дисертації:

1. Філософсько-правові засади обмеження прав і свобод людини
2. Philosophical and legal foundations of restrictions of human rights and freedoms

Реферат:

1. Аналіз особливостей становлення наукової думки та практики щодо обмеження прав і свобод людини дає підстави дійти таких висновків: 1. Дослідження обмеження прав і свобод людини, а відповідно й оцінка правомірності їх встановлення можливе лише в межах природного праворозуміння. Водночас з огляду на обов'язковість приписів закону й забезпечення їх виконання під дією державного примусу засобами унеможливлення неправомірних обмежень прав і свобод людини є дотримання під час прийняття правових актів вимог щодо їх якості (правової визначеності, передбачуваності, необхідності тощо) та існування належних процедур їх прийняття (парламентських процедур тощо), що є предметом доробок прибічників позитивістського праворозуміння. 2. Поняття обмежень прав і свобод людини вітчизняними вченими визначається через: 1) звуження змісту й обсягу прав та свобод людини; 2) обмеження їх реалізації; 3) втручання в індивідуальну автономію/свободу; 4) порушення сутності права. 3. Неправомірне обмеження прав і свобод людини притаманне тоталітарним режимам, оскільки за їх влади регулювання будь-яких відносин відбувається виключно з погляду захисту інтересів держави (які визначають законодавці). В основу

правової системи держави за тоталітарного режиму покладено позитивістський тип праворозуміння. Ігноруючи індивідуальність людини, у такій державі особа «виховується» через пропаганду, контроль, терор і репресії. 4. Ідеї щодо природності прав і свобод людини і недопустимості їх свавільного обмеження державою, закладені в класичній філософії, дістали подальший розвиток сьогодні. Для сучасної філософії права цінність людини й відповідно її прав і свобод є однією з визначальних тем, а проблема визначення меж втручання в природні права людини є постійним предметом філософсько-правових дискурсів. Установлено, що порушення сутності прав і свобод людини під час встановлення їх обмежень недопустимо. З огляду на це розмежовано правомірні та неправомірні обмеження. Правомірними обмеженнями права та свободи людини вважатимуться ті, які не порушують сутності відповідного права чи свободи й не суперечать акту, який міститься вище в ієрархії правових актів. Сутність права та свободи людини визначається з огляду на забезпечення людині: 1) свободи дій; 2) вільного розвитку (закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення прав і свобод); 3) поваги до її гідності (визнання вродженої цінності особи, її особистості); 4) рівності можливостей (захист від невинуватої дискримінації та упередженого ставлення). Порушення сутності права чи свободи людини встановлюється в конкретному випадку з огляду на «образ людини». «Образ людини» формується, враховуючи конституційні цінності, зокрема положення частини першої статті 3 Конституції України, за якою людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Необхідність визначення «Образу людини» зумовлена тим, що: 1) права і свободи людини взаємопов'язані, взаємозалежні (окремі права та свободи є умовою реалізації інших тощо). Відповідно дослідження правомірності обмеження одного права та свободи людини здійснюється одночасно з оцінкою забезпечення реалізації/захисту прав і свобод інших осіб; 2) Конституція України не є повністю нейтральною щодо прав і свобод людини та передбачає можливість обмеження окремих з них більшою мірою, ніж інших (зокрема, в умовах воєнного і надзвичайного станів), тож конституційні цінності дають змогу визначити оптимальний обсяг обмежень прав і свобод людини залежно від їх виду. «Образ людини» дає змогу визначитися щодо правомірності чи неправомірності обмежень «нових» прав і свобод, виникнення яких зумовлено науково-технічним прогресом (зокрема, право надання медичної допомоги із застосуванням трансплантації та/або здійснення діяльності, пов'язаної з трансплантацією анатомічних матеріалів людині), здійснити новелізацію положень Конституції України. Вимоги щодо правомірного обмеження прав і свобод людини: 1) якість правового регулювання суспільних відносин (чітке, однозначне, прогнозоване тощо); 2) пропорційне втручання. Правомірна мета уможливорює визначити найбільш відповідну форму обмеження прав і свобод. Установлено, що дослідження форми обмеження прав і свобод людини має здійснюватися, зважаючи на діалектичну єдність форми та змісту, первинності змісту щодо форми. Форма обмежень визначається як зовнішнє оформлення (втілення) змісту обмежень прав і свобод людини, яка має внутрішню структуру (сферу застосування, коло осіб, до яких застосовують обмеження, тощо) і встановлюється пропорційно (розмірно) до мети обмеження. У разі зміни зовнішніх обставин необхідно обрати ту форму обмеження, яка найбільше відповідає умовам, що склалися.

2. The analysis of the peculiarities of the formation of scientific thought and practice regarding the restriction of human rights and freedoms gives reasons to the following conclusions: 1. The study of restrictions on human rights and freedoms, and, accordingly, the assessment of the legality of their establishment, is possible only within the framework of natural law understanding. At the same time, given the binding nature of the law and the enforcement of its provisions under state coercion, the means of preventing unlawful restrictions on human rights and freedoms are to comply with the requirements for their quality (legal certainty, predictability, necessity, etc.) and the existence of proper procedures for their adoption (parliamentary procedures, etc.), which is the subject of the work of supporters of positivist legal understanding. 2. The concept of restrictions on human rights and freedoms is defined by national scholars through: 1) restricting the content and scope of human rights and freedoms; 2) restriction of their implementation; 3) interference with individual autonomy/freedom; 4) violation of the essence of law; 3. The unlawful restriction of human rights and freedoms is inherent in totalitarian regimes, since under their rule, the regulation of any relations is carried out exclusively in terms of protecting the interests

of the state (which are determined by legislators). The legal system of a state under a totalitarian regime is based on a positivist type of legal understanding. Ignoring the individuality of a person, in such a state, a person is «educated» through propaganda, control, terror and repression; 4. Ideas about the naturalness of human rights and freedoms and the impossibility of their arbitrary restriction by the state, laid down in classical philosophy, have been further developed today. For the modern philosophy of law, the value of a person and, accordingly, his or her rights and freedoms is one of the defining themes, and the problem of determining the limits of interference with natural human rights is a constant subject of philosophical and legal discourses. It is established that the violation of the essence of human rights and freedoms when establishing their restrictions is unacceptable. With this in mind, lawful and unlawful restrictions are distinguished. Legitimate restrictions on a human right or freedom are those which do not violate their essence and do not contradict an act which is higher in the hierarchy of legal acts. The essence of human rights and freedoms is determined in terms of ensuring a person: 1) freedom of action; 2) free development (consolidation of mechanisms (procedures) that create real opportunities for exercising rights and freedoms); 3) proper treatment of dignity (respect for the personality, recognition of the inherent value of the individual, his or her personality); 4) equality of opportunities (protection against unjustified discrimination and biased treatment). Violation of the essence of a human right or freedom is determined in a particular case based on the image of the Human. The image of the Human is formed taking into account constitutional values, in particular the provisions of part one of Article 3 of the Constitution of Ukraine, according to which the human being, his or her life and health, honour and dignity, inviolability and security shall be recognised in Ukraine as the highest social value. The need to define the image of the Human is due to the fact that: 1) human rights and freedoms are interrelated and interdependent (some rights and freedoms are a condition for the realization of others, etc.) Accordingly, the study of the legality of restricting one human right and freedom is carried out simultaneously with the assessment of ensuring the realization/protection of the rights and freedoms of others; 2) the Constitution of Ukraine is not completely neutral with regard to human rights and freedoms and provides for the possibility of restricting some of them to a greater extent than others (in particular, in martial law and states of emergency), so constitutional values allow determining the optimal scope of restrictions on human rights and freedoms depending on their type. The Image of a Human allows us to determine the legality or illegality of restrictions on 'new' rights and freedoms resulting from scientific and technological progress (in particular, the right to provide medical care with the use of transplantation and/or activities related to the transplantation of human anatomical materials), and to novelise the provisions of the Constitution of Ukraine. Requirements for legitimate restriction of human rights and freedoms: 1) the quality of legal regulation of social relations (clear, unambiguous, predictable, etc.); 2) proportionate interference. A legitimate purpose allows determining the most appropriate form of restriction of rights and freedoms.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Шершель О. В. Обмеження прав публічних службовців: проблемні питання. Філософські та методологічні проблеми права. 2022. № 2. С. 103–108. DOI: <https://doi.org/10.33270/02222402.103>.
- Шершель О. В. Обмеження прав людини: філософсько-правовий аспект. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1 (25). С. 180–186. DOI: <https://doi.org/10.33270/01232502.180>

- Шершель О. В. Методологічні підходи у дослідженні обмежень прав людини. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 2. С. 136–143. DOI: <https://doi.org/10.33270/02232602.136>.
- Шершель О. В. Обмеження прав людини в інтересах держави в тоталітарних державах як вияв позитивістської концепції праворозуміння. Філософські та методологічні проблеми права. 2024. № 1. С. 133–141.
- Шершель О. В. Обмеження прав і свобод людини за формою. Філософські та методологічні проблеми права. 2024. № 2. С. 106–115. DOI: <https://doi.org/10.33270/02242802.106>
- Шершель О.В. Обмеження прав і свобод людини як прояв законів діалектики. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. Вип. 86. С. 294–299. (Серія «Право»).DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.1.44>.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кушакова-Костицька Наталія Вадимівна
2. Kushakova-Kostytska Natalia

Кваліфікація: к. ю. н., с.н.с., 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Конституційний суд України

Код за ЄДРПОУ: 00013534

Місцезнаходження: вул. Жилянська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балинська Ольга Михайлівна
2. Olha Balynska

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0168-143X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вовк Вікторія Миколаївна

2. Viktoriya M. Vovk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антіпова Ольга Петрівна

2. Antipova Olga P.

Кваліфікація: к.ю.н., с.д., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкуратенко Олена Володимирівна
2. Shkyratenko Olena V.

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Халюк Сергій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Халюк Сергій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна